

Inunnik annertusisamik innarluutilinnut ikiorsiisarneq pillugu FN-ip innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanut naapertuunnerusumik Naalakkersuisut iluarsaatamik inatsisilioqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni pisinnaatitaaffiit teknikkigit inatsisinut attuumassutilinnut atuuttussanngorlugit aaqqissuunneqarlutik, allannguut kingusinnerpaamik UPA2017-imi saqqummiunneqassaaq.

(Siumup Inatsisartunut ilaasortaataannit saqqummiunneqartoq)

aamma

Naalagaaffiit Peqatigiit inuit innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaanni pisinnaatitaaffiit siuarsarneqarnissaannut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut, tamatumani inatsimmi pineqartunut atuuttumut atuutsinneqalernissaat aammalu suliat ingerlanneqarnerini Naalagaaffiit Peqatigiit inuiat innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaanni Kalaallit Nunaanni atuuttut suliarineqarnerini iliussissatut pilersaarutitut ilanngullugit suliarineqarnissaat.

(Inuit Ataqtigiit Inatsisartunut ilaasortaataannit saqqummiunneqartoq)

pillugit

Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuut aappassaaniigassanngorlugu saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliaq kingullermik suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Demokraatit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut,
Inatsisartunut ilaasortaq Laura Tàunâjik, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Ineqi Kielsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit

UKA 2015-imi ulloq 14. oktober 2015-imi siullermeerinerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit sukumiisumik suliarineqarpoq.

Siunnersuutit imarisaa siunertaalu

UKA 2015/27

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ikiorsiisarneq pillugu siunnersuummik iluarsisamik aammalu inatsimmik attuumassuteqartumik allamik kingusinnerpaamik UPA 2017-imi Naalackersuisut saqqummiusseqqullugit peqquneqarnissaat Inatsisartunit tapersorsorneqarnissaa siunnersuuteqartup kissaatigaa, taamaaliornikkut FN-p inuit innarluutillit (tulliuttuni Innarluutillit pillugit Isumaqatigiisummik taagorneqartoq) atuuttussanngortinnissaat qulakkeerneqarsinnaaqqullugu.

UKA 2015/41

Innarluutillit pillugit Isumaqatigiisummut pisinnaatitaaffiit inatsimmut attuumassuteqartumut ilanngutsinneqarnissaanut Naalackersuisut sulissuteqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartunit tapersorsorneqarnissaa siunnersuuteqartup kissaatigaa. Matumani Kalaallit Nunaanni Innarluutillit pillugit Isumaqatigiisutip atuuttussanngortinnisaanut iliuusissatut pilersaarummut atatillugu.

Siunnersuutit Inatsisartuni siullermeerneqarnerat

Siunnersuutit ulloq 14. Oktober 2015-imi ataqatigiissillugit siullermeerneqarput.

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisup Naalackersuisut sinnerlugit akissuteqaataatigut saqqummiussaata saniatigut partiit Siumut, Inuit Ataqatigiit, Demokraatit aamma Partii Naleqqap oqaaseqartartuisa oqaaseqaataat allaganngorlugit saqqummiunneqarput.

Innarluutilinnut inatsisissamut nutaamut siunnersuummik UPA 2017-imi saqqummiussilersaarlutik Naalackersuisut paasissutissiisutigaat. Innarluutilinnut isumassuinerup 2011-imi kommuninut nuunneqarnerani misilittakkat siunnersuutissamut Naalackersuisut ilanngukkumavaat aammalu FN-imi innarluutillit pillugit komitep innersuussutai ilanngunneqassallutik.

Innarluutillit pisinnaatitaaffiisa inatsimmi allami aamma qulakkeerneqarnissaat eqqumaffigineqarmata Naalackersuisut ilisimatitsissutigaat. Matumani assersuutigalugu peqqinnissaqarfiup, ilinniartitaanerup aamma suliffeqarnerup iluani.

Siunnersuutit marluk akuerineqassasut Naalackersuisut innersuussutigaat.

Innarluutillit inuiaqatigiinni peqataanissaat immikkullu pisariatitsiffigisaanni tapersorsorneqartarnissaat Siumup oqaatigaa. Matumani assersuutigalugu ineqarnermut ilinniagaqarnissamullu tunngasuni. Innarluutillit atugaasa pitsanngorsarneqarnissaat partiip anguniagarigaa Siumup ilanngullugu oqaatigaaa. Innarluutilinnut sinaakkutissatut piumasarineqartut inissinneqarsimassapput, aammalu Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissummut atatillugu pisinnaatitaaffiit inatsimmut attuumassuteqartumut atortuulersinneqassallutik. Siunnersuutit marluusut Siumup taperserpai, inatsimmi attuumassuteqartumi innarluutillit pisinnaatitaaffiisa atortuulersinneqarnissaat siunertarineqarmat.

Siunnersuutit marluk akuerineqarnissaat Siumup innersuussutigai.

Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutip nunatsinni inatsimmi atortuulersinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaanut partiit anginerit suliaqarnissamut isumaqatigiimmata naammagisimaarlugu Inuit Ataqtatigiit oqaatigaat.

Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissut nangaassutitaqangitsumik nunatsinni atuutilersinneqarnissaa pisussaaffiliisoq Inuit Ataqtatigiit erseqqissaatigaat.

Innarluutillit atuarfimmi ilinniagaqarfinnilu pitsaasunik ineriartuutaasumillu periarfissinneqarnissaat aamma qulakkeerneqassasoq Inuit Ataqtatigiit Siumut assigalugu pingaartippaat. Aammattaaq innarluutillit piginnaasaat ineriartornerminnilu periarfissaannut naapertuuttumik suliffeqarnissamut periarfissinneqarnissaasa pitsaanerusumik qulakkeerruttariaqarpavut.

Ilinniagaqarfiit ilinniartunut immikkut piginnaanngorsarnissamut siunnerfilimmillu pisariaqartitanik piukkunnarsaanissaq innarluutilinnillu paasinnittumik neqerooruteqarsinnaassasut Inuit Ataqtatigiit aamma oqaatigaat.

Siunnersuutit marluk akuerineqarnissaat Inuit Ataqtatigiit innersuussutigaat.

Innarluutilinnut sulinerup ingerlaqqinnerani Innarluutillillu pillugit Isumaqatigiissutip siunnersuutissami atortuulersinneqarnissaanut innarluutilinnut ataatsimut isigalugu sapinngisamillu neqeroorutit nukittorsarneqartariaqartut Demokraatit oqaatigaat. Pitsanngorsaanissamut inissaqarlunilu pisariaqartitsisoqarpoq. Innarluutilinnut iluaqutaasumik, suliap pingaarutillip tamatuma kivinnissaanut peqatigiiffiit tapersorsornerisata saniatigut, innarluutillit atugaannik pisinnaatitaaffiinillu suliaqartut ilisimasamik tunioraanissamut piukkunnarsarsinnaapput.

Demokraatit naapertorlugit innarluutillit angerlarsimaffiisa illutaat nutarterneqartariaqaralarput, soorlutaaq innarluutilinnut inunnullu ineriartornermikkut akornutilinnut najugaqarfinni pissutsinik najugaqarfinnillu neqeroorutinik pingaarnersiuisoqartariaqaralarput. Innarluutillit angerlarsimaffiini sulisut pikkorissarneqartariaqarput. Innarluutilinnut innarluutillillu angerlarsimaffiini taamatutaaq sulisunut ileqqorissaarnissamut pisinnaatitaaffinnullu tunngasuni patajaallisaasariaqarpugut. Inuiaqatigiinni peqatigiiffilerinermilu peqataanissamut, nammineq inuuneqarnissamut, naleqarluni inuunissamut, kinaassuseqarnissamut naleqqussarnissap ataqqineqarnissaanut il.il. pisinnaatitaaffiup tapersersorneqarnissaata saniatigut innarluutillit kinguaassiuutaasigut kannguttaatsuliorfigineqarsinnaanerisa immikkut eqqumaffigineqartariaqarnera Demokraatit oqaatigaat.

Innarluutillit ilaquataasa inatsisissami pitsaanagerusumik tapersersorneqarnissaat Demokraatit aamma oqaatigaat. Matumani assersuutigalugu siunnersuinerusinnaavoq, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik ikiorserneqarneq imaluunniit ilaqutariittut peqqissarneqarnikkut. Aammattaaq inuusutut innarluutillit immikkut pilersaarusiukkamik efterskolertalernissaat pillugu UKA 2011/22-imut aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqartup inatsisiliornissami Naalakkersuisunit eqqumaffigineqarnissaa aammalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutini allani assingusuni innarluutillit pisinnaatitaaffiisa atugaasalu sammineqarnissaat ilanngullugit Demokraatit oqaaseqartartuata saqqummiussaani oqaatigineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuutillu pillugit isumaqatigiittoqarneratigut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami suliarineqartussanngorlugit innersuussutigineqarput.

Ataatsimiititaliap siunnersuutininik suliarinninnera

Siunnersuutit marluusut siullermeerinermi tamakkiisumik akuerisassanngorlugit innersuussutigineqarnerat ataatsimiititaliamit naammagisimaarlugu tusaatissatut tiguneqarpoq.

Innarluutillit pillugit inatsisissatut siunnersuummik nutaamik Naalakkersusut UPA 2017-imut saqqummiussilersaarmata ataatsimiititaliamit ilanngullugu tusaatissatut tiguneqarpoq. FN-p Innarluutillit pillugit komitiata maannamut innersuussutai Naalakkersuisunit ilanngunniarneqarnerisa saniatigut, innarluutilinnut isumassuinerup kommuninut nuunneqarnerini misilittakkat siunnersuummi matumani Naalakkersuisunit ilanngunneqarnissaat tulluarterujussuussaaq.

Inatsimmi allamik suliareqqinneqarnissaa aamma pingaaruteqassasoq Naalakkersuisut assigalugit ataatsimiititaliamit eqqumaffigineqarpoq, taamaaliornikkut Innarluutillit pillugit

Isumaqatigiissut tamakkiisumik atortuulersinnaaqullugu.

FN-p Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa Kalaallit Nunaanni nangaassutitaqanngitsumik atuuppoq

FN-p Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu nangaassutitaqanngitsumik 2009-mi Danmarkip atuuttussanngortippaa. Suliap ingerlanerani suliaq Danmarkip Kalaallit Nunaannut saqqummiutissallugu sumiginnarsimavaa, taamaattorli tamatuma kingorna 2012-imi tamanna pivoq, UKA 2012-imi Inatsisartut ataatsimiinnermini pisortatigoortumik isumaqatigiissut suliaraat tassanilu aalajangiunneqarluni isumaqatigiissutip nangaassutitaqanngitsumik Kalaallit nunaannut atuutilersinneqarnissaata uppersarsarneqarnissaa.

Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutip nuna tamakkerlugu atuutilersinneqarnera nakkutigineqarneralu.

Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissummi Artikel 33-p qanoq Kalaallit Nunaannit malinniarneqarnersoq pillugu Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisumit 20. Oktober 2015-imi allakkatigut ataatsimiititaliaq ilisimatinneqarpoq, taamaaliornikkut nuna tamakkerlugu Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutip ingerlanneqarnissaa nakkutigineqarnissaalu qulakkeerneqarsinnaaqullugu.

Isumaqatigiissutip piviusunngortinneqarnissaanut atatillugu Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik attaveqaatit ataqatiissarisutullu toqqarneqarpoq.

Inuit Pisinnaatitaaffiit Instituti 2014-imi Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaginnittut toqqarneqarpoq. Kalaallit Nunaanni FN-p Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaata siuarsarneqarnissaa, illersornissaa ingerlanneqarneratalu nakkutigineqarnissaa pillugu Artikel 33. Imm. 2 naapertorlugu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituti aamma Inui Pisinnaatitaaffii pillugit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi imminnut attuumassuteqaratik suleqatigiissutigissavaat.

Inuiaqatigiit pingaartumik inuit innarluutillit kattuffiillu taakkununga sinniisusut Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissummi Artikel 33, imm. 3 nakkutilliinermi aamma suliaqartinneqalissapput. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituti, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit aamma Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik maannamut tamatuma ilaa suleqatigiissutigissagaat Naalakkersuisut siunnersuutigaat, tamannalu ingerlanneqassalluni innarluutillit pillugit kattuffiit naammattumik suleqatigiissinnaasunik sinniisoqalernissaasa tungaanut.

Paasissutissaq tamanna ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguaa, taamaattorli peqatigisaanik kaammattuutigalugu innarluutillit kattuffiisa nukittorsarneqarnissaat tapersorsorneqarnissaallu kaammattuutigalugu, taamaaliornikkut taakku inuiaqatigiit sinnerlugit Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissummi Artikel 3 imm. 3 naapertorlugu suliaq ingerlanneqarsinnaaqullugu.

Innarluutilinnut inissaqarniarnerat, ilinniartitaanerat aamma suliffissaqarniarnerat

Aallarniutigalugu siunnersuutinik suliaqarnermi partiinit arlalinnit erseqqissaatigineqarpoq, innarluutillit angerlarsimaffiutitta illutaasa annertuumik nutarterneqarnissaat pisariaqartoq. Tamatumunnga atatillugu pineqartumi nunap immikkoortuinut pilersaarummik suliaqartoqassasoq Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisumut ataatsimiititaliap erseqqissaatigaa. Angerlarsimaffiutigut amerlasuut ajoraluartumik naapertuuttumik aaqqissugaanngillat nutaalianillu atortorissaarutinik amigaateqarlutik, taamaattumillu najugaqartunut sulisunullu tulluaratik.

Atuarnerup ilinniagaqarnerullu tungaatigut aamma nukittorsaanissaq annertuumik pisariaqartinneqarpoq, taamaalilluni innarluutillit innuttaasut allat assigalugit ataqatigiittumik, ineriartuutaasumik neqeroorutinik ineriartornissamullu periarfissanik periarfissanik qulakkeerunneqarsinnaaqullugit.

inuusutut innarluutillit immikkut pilersaarusiukkamik efterskolertalernissaat pillugu UKA 2011/22-imut aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqartup inatsisiliornissami Naalackersuisunit eqqumaffigineqarnissaa aammalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutini allani assingusuni innarluutillit pisinnaatitaaffiisa atugaasalu sammineqarnissaat Naalackersuisunit eqqumaffigineqarnissaa inatsisissap suliarineqarnerani ataatsimiititaliamit innersuussutigineqassaaq.

Innarluutillit piginnaasaminnut ineriartornissaminnullu naleqquttumik suliffeqarfinnut iserniarnissaminnut periarfissaqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa annertunerusumik sammineqarnissaa pisariaqartinneqartoq isumaqarfigineqarpoq. Innarluutillit pillugit Isumaqatigiisutip inatsimmut attuumassuteqartumut atuutilersinneqarnissaa pineqartumilu politikikkut ingerlanneqartumut tunngatillugu suliap ingerlanneqarnerani tamanna pingaartissagaat ataatsimiititaliamit Naalackersuisut qinnuigineqarput.

Sulisoqarnerup tungaatigut nukittorsaaneq qaffassaanerlu

UPA 2014/111-mut siunnersuummi 2014-imi upernaakkut ataatsimiinnermi tamanit akuerineqartoq suli atuunera pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutini qulequtarineqartunut attuumassuteqarnera ataatsimiititaliamit eqqaasitsissutigineqassaaq.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut ima oqaasertaqarpoq:

Nunatsinni innarluutilinnik sullissisuusut ilinniagaqarnissamut piginnaangorsarnissamullu pisariaqartitaat aallaavigalugit Naalakkersuisut iliuusissamik suliassamullu piareersaasiamik innarluutilinnik sullissinermi piginnaangorsarnissamut pisariaqartitat tamakkiisumik pigilernissaannut tikkuussisunik UPA 2015-mut saqqummiusseqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

innarluutilinnut sullissisut ilinniartitaanerisa, ilinniaqqittarnissaannik pikkorissarneqartarnissaannillu pisariaqartitat qanoq naammassineqarsinnaanerit siumut isigisumik periusissiamik iliuusissatullu pilersaarummik Naalakkersuisut saqqummiussaqaarnissaannik siunnersuut tungassuteqarpoq.

Sulisut pisariaqartumik piginnaasallit piginnigikkutsigit innarluutillit matumani ilanngullugu innarluutilinnik isumassuineq akisussaaffiit suliassallu aaqqissinnaanagillu sularineqarsinnaanngillat, taamaattumik siunnersuut pingaaruteqartorujussuartut ataatsimiititaliamit suli isumaqarfigineqarpoq. Siunnersuummik aappasaaneerinissamut ataatsimiititaliap isummerneranum Naalakkersuisut isumaqataanerlutik ilisimatitsissutigissagaat, matumani ilanngullugu nalunaarusiaq kissaatigineqartoq Naalakkersuisut qaqugu saaqummiutilersaarneraat aappasaaneerinissamut ataatsimiititaliamit Naalakkersuisut qinnuigineqassapput.

Innarluutilinnut ilaquataasut pillugit

Innarluutilinnut immikkoortumi inatsisissamik suliaqarnerup ingerlanneqarnerani innarluutillit ilaquataasa atugaasa nukittorsarneqarnissaat ataatsimiititaliamit Naalakkersuisunit qinnuigineqarpoq. Matumani assersuutigalugu neqerooruteqarnikkut immikkullu siunnersuisoqarnissaa, tarnip pissusaanik immikkut ilisimasalinnit ikiorserneqarnissap, ilaqutariinnik katsorsaanerup, oqilisaanerup namminerlu meerarisap ilaqutallu innarluutilinnik meerartalinnik periarfissat atorlugit paarsinissamut isumaginninnissamulu neqerooruteqarnikkut qulakkeerinninnikkullu qulakkeerneqarneratigut.

Innarluutilinnik immikkut illersuineq pisinnaatitaaffiisalu qulakkeerneqarnissaat

Innarluutillit immikkut sanngiissuseqarput kinguaassiuutitigut aningaasaqarnikkullu aammalu uukapaatinneqarnissaminnut immikkut navianartorsiuuteqartut, taamaattumillu innarluutilinnut taamatut atornerluisarneq Naalakkersuisunit pitsaaliorneqarnissaa ataatsimiititaliamit innersuussutigineqarpoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisut suleqatigalugit ilaatigut tamanna pisinnaavoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni innarluutilinnut inersimasunut kinguaassiuutit pillugit politikkimik

aalajangersaasoqartariaqartoq atoqatigiittarneq, pitsaaliuineq pasitsaassisoqartillugulu sullissineq sammineqarnissaat pissusissamisoortariaqarluni. Kinguaassiuutit pillugit politikkimik kaammattuutigineqartumik ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit innarluutilinnut inersimasunut peqartoqarnersoq nassuiaatigineqarnissaa siunnersuutip inaarutaasumik aappassaaneerreqarnerani Naalakkersuisunut ataatsimiititaliamit qinnutigineqassaaq. Matumunga ilassutigalugu meeqqanut inuusuttunullu annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugalinnut kinguaassiuutitigut atonerlunneqannginnissamut assingusumik illersuinissamut politikkeqartoqarnersoq Naalakkersuisunut nassuiaatigeqquneqarpoq. Innarluutilinnut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugaqanngitsunut qanoq kinguaassiuutitigut atonerlunneqannginnissaat pillugu illersorneqarnersut kiisalu ajornartorsiut tamanna kommuninit qanoq isumagineqartarnersoq ilanngullugu Naalakkersuisut nassuiassagaat qinutigineqarpoq.

Innarluutillit innuttaasut allat assigalugit inuiaqatigiinni peqatigiiffilerinermilu, nammineq inuuneqarnissamut, naleqarluni inuunissamut, kinaassutsimik pilersitsinissamut inuk ataqqineqartarpoq, taamaattumillu tamakkunatigut Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutip atuutilersinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa ataatsimiititaliap Naalakkersuisut kaammattuutigissavaa.

Siunnersuutit aningaasatigut kingunerisassaat

Siunnersuuteqartut Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugu siunnersuutini aningaasatigut kingunerisassat allaaserineqarsimasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutip inatsimmut attuumassuteqartumut atuutilersinneqarnissaanik suliaqarnermi allaffimmiup ataatsip A/C-p ukiumut akissarsiarisartagaasa nalinginik immikkoortitsisoqassasoq isumaqarfigineqarpoq. Matumani ilangunneqassapput nutserinermi aningaasartuutit. Suliassaq Naalakkersuisut allaffissornikkut sinaakkutaasa pineqartumut immikkoortinneqartup iluini ingerlanneqarsinnaasut siunnersuutit ingerlanneqarsinnaasut naatsorsuutigineqarpoq.

Saqqummiunneqartut ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguai allaanerusumillu naliliinani.

Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Siunnersuutit marluk ilusimittut iluseqartillugit akuerineqassasut ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu oqaatigineqartunik paasinnilluni siunnersuutit ataatsimiititaliap aappassaaniigassanngortippai.

Tillie Martinussen,
Siulittaasoq

Agathe Fontain

Jess Svane

Laura Tàunâjik

Ineqi Kielsen

Ane Hansen

Mimi Karlsen